

ZALĄCZNIK
do Uchwały Nr XII/56/2007
Rady Gminy Somianka
z dnia 15 listopada 2007 r.

**Gminny program usuwania
wyrobów zawierających azbest
z terenu Gminy Somianka
na lata 2007 - 2032**

1. Wprowadzenie.

W związku z przyjętym przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 14 maja 2002 roku „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”, Gmina Somianka od 2007 roku przystępuje do powyższego programu.

Azbest, obok PCB, zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001r. Prawo Ochrony Środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627 z późn. zm.) jest substancją stwarzającą szczególne zagrożenie dla środowiska (art.159, ust.2).

Program ten zakłada oczyszczenie do 2032 roku terytorium Polski z azbestu i usunięcie stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest.

Azbest znany jest od kilku tysięcy lat. Szerokie jego zastosowanie nastąpiło w wyniku rewolucji przemysłowej w okresie ostatnich 100 lat. Azbest stosowany był w produkcji około 3000 wyrobów przemysłowych, przede wszystkim do produkcji wyrobów budowlanych, szczególnie płyt dachowych i elewacyjnych, a także rur. Z uwagi na swoje niewątpliwe zalety, jak odporność na wysokie temperatury, działanie mrozu, działanie kwasów, substancji żrących a także elastyczność itp. wykorzystywany był chętnie jako cenny surowiec również w Polsce.

Zabezpieczenie i usuwanie tak znacznych ilości wyrobów wiąże się z dużymi kosztami, które nawet w zakładanym okresie (30 lat) usuwania stanowiąc będą znaczne obciążenie finansowe.

Trwałość płyt azbestowo-cementowych określa się na około 30 lat, natomiast okres eksploatacji innych wyrobów jest z reguły krótszy. Korodujące wyroby zawierające azbest uwalniają pył azbestowy, który wnika do organizmu wywołuje poważne choroby układu oddechowego. Dlatego władze samorządowe Gminy Somianka mając na uwadze zdrowie mieszkańców gminy podejmują działania w kierunku likwidacji odpadu niebezpiecznego jakim jest azbest. Dlatego produkcja i stosowanie wyrobów zawierających azbest zostały zakazane ustawą z dnia 19 czerwca 1997 roku o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 101, poz. 628 z późn.zm.).

2. Cel i zadania programu.

Celem Programu jest doprowadzenie do stopniowej eliminacji wyrobów zawierających azbest z otoczenia człowieka oraz ich bezpieczne i prawidłowe unieszkodliwienie.

Osiągając ten cel Gmina wypełni zobowiązanie jakie Polska złożyła Unii Europejskiej, deklarując oczyszczenie terenu państwa z azbestu i wyrobów go zawierających do 2032 roku. Gmina Somianka zakłada usunięcie azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy do 2030r.

Program zakłada realizację następujących zadań:

1. Inwentaryzacja i utworzenie bazy danych o lokalizacji istniejących wyrobów zawierających azbest.
2. Opracowanie mapy zagrożeń działania azbestu.
3. Mobilizowanie właścicieli budynków do usunięcia wyrobów zawierających azbest poprzez system pomocy edukacyjnej i finansowej.
4. Edukacja mieszkańców w zakresie szkodliwości azbestu, obowiązków dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz sposobów bezpiecznego ich usuwania oraz unieszkodliwiania.
5. Odbiór odpadów azbestowych z nieruchomości osób fizycznych i jednostek budżetowych.
6. Podjęcie działań w kierunku pozyskania funduszy ze źródeł zewnętrznych.
7. Udzielenie pomocy finansowej osobom fizycznym w usuwaniu odpadów zawierających azbest.
8. W razie posiadania środków finansowych na powyższy cel przeznaczenie w części na realizację Programu.
9. Pomoc osobom fizycznym w poszukiwaniu źródeł finansowania na wymianę pokryć dachowych zawierających azbest.
10. Usunięcie wyrobów zawierających azbest z obiektów będących własnością Gminy.
11. Wymiana rur wodociągowych zawierających azbest.
12. W razie powstania „dzikich wysypisk” zawierających odpady azbestowe, likwidacja ich w jak najkrótszym czasie.
13. Bieżący monitoring realizacji Programu wraz z okresową oceną i aktualizacją Programu.

3. Szkodliwość azbestu dla zdrowia ludzkiego.

Azbest to nazwa minerału włóknistego występującego w przyrodzie, który wykazuje znaczną wytrzymałość na rozciąganie, źle przewodzi ciepło, ma właściwości dźwiękochłonne i jest względnie odporny na działanie czynników chemicznych. Te właściwości azbestu sprawiły, że stał się on materiałem bardzo rozpowszechnionym w naszym otoczeniu, znajdując zastosowanie przy wytwarzaniu całej gamy wyrobów przemysłowych, jak i produktów używanych w życiu codziennym.

Wśród wyrobów azbestowych można wydzielić dwie grupy produktów:

„wyroby miękkie” - których gęstość objętościowa jest mniejsza niż 1000kg/m^3 , to słabo związane produkty azbestowe o wysokim, ponad 60% udziale azbestu w produkcie oraz niskiej zawartości substancji wiążącej, do których zaliczamy między innymi: tynki, maty, płyty azbestowe, materiały izolujące, papy.

„wyroby twarde” - których gęstość objętościowa jest większa niż 1000kg/m^3 , zawierające wysoki udział substancji wiążącej, zaś niski (poniżej 15%) udział azbestu, do których należą płyty faliste i płaskie, rury wodociągowe, elementy

kanalizacji.

Spójność włókien azbestowych w tych wyrobach jest tak wysoka, że praktycznie nie uwalniają się one do środowiska (wyjątkiem jest obróbka np. cięcie lub proces niszczenia mechanicznego wyrobu).

Wyroby azbestowe, będące w dobrym stanie technicznym oraz odpowiednio zabezpieczone, nie stanowią istotnego zagrożenia dla zdrowia ludzkiego. Zagrożenie, jednak, pojawia się wówczas, gdy zaistnieją warunki stwarzające możliwości uwalniania się włókien azbestowych do otoczenia. Do sytuacji takich dochodzi najczęściej w wyniku poddawania elementów azbestowych obróbce mechanicznej, jak również wskutek naruszania struktury wyrobu spowodowanej naturalnym starzeniem się materiału oraz pod wpływem oddziaływania czynników atmosferycznych.

Azbest jest zaliczany do dziesięciu najgroźniejszych substancji zanieczyszczających na ziemi. W związku z tym, azbest znajduje się w wykazie opracowanym przez Ministerstwo Zdrowia i Opieki Społecznej, jako niebezpieczna substancja chemiczna o udowodnionym działaniu rakotwórczym dla człowieka. Badania naukowe udowodniły, że azbest stanowi poważne zagrożenie dla zdrowia w następstwie długotrwałego narażenia dróg oddechowych na wdychanie jego włókien. Największe zagrożenie dla organizmu ludzkiego stanowią włókna respirabilne, czyli takie, które mogą występować w postaci trwałego aerozolu w powietrzu i przedostawać się z wdychanym powietrzem do organizmu. Są one dłuższe od 5 mikrometrów, mają grubość nie większą niż 3 mikrometry i stosunek długości do średnicy, mniejszy niż 3 : 1. Włókna te wdychane do pęcherzyków płucnych, nie mogą już być wydalone. Ich szkodliwe działanie może ujawnić się dopiero po wielu latach w postaci następujących schorzeń: pylica azbestowa (azbestoza), międzybłonniaki opłucnej i rak płuc. Im więcej jest włókien w powietrzu, którym oddychamy, tym większe jest ryzyko zachorowania na choroby wywołane azbestem.

4. Postępowanie z odpadami zawierającymi azbest.

Demontaż pokryć cementowo - azbestowych jest ściśle regulowany przepisami prawnymi. Zawarte są one w Rozporządzeniu Ministra Gospodarki z 14 sierpnia 1998 roku w sprawie sposobów bezpiecznego użytkowania oraz warunków usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 138, poz. 895).

Według obowiązującego prawa prace polegające na usuwaniu lub naprawie wyrobów zawierających azbest mogą być wykonywane wyłącznie przez wykonawców posiadających odpowiednie wyposażenie techniczne do prowadzenia takich prac oraz zatrudniających pracowników przeszkolonych w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy przy usuwaniu i wymianie materiałów zawierających azbest. Wykonawcy prac powinni posiadać zezwolenie na prowadzenie działalności, w wyniku której powstają odpady niebezpieczne.

Prace przy naprawie wyrobów zawierających azbest w obiektach i urządzeniach budowlanych lub prace mające na celu jego usunięcie z obiektu lub urządzenia budowlanego powinny być poprzedzone zgłoszeniem tego faktu właściwemu terenowemu organowi nadzoru budowlanego.

Wykonawca prac, polegających na naprawie lub usuwaniu wyrobów zawierających azbest z obiektów i urządzeń budowlanych, zobowiązany jest do:

- 1) izolowania od otoczenia obszaru prac przez stosowanie odpowiednich osłon,
- 2) ogrodzenia terenu prac z zachowaniem bezpiecznej odległości od traktów komunikacyjnych,
- 3) umieszczeniu tablic ostrzegawczych o treści:
"Uwaga! Zagrożenie azbestem", "Osobom nie upoważnionym wstęp wzbroniony",
- 4) zastosowania odpowiednich środków technicznych celem zmniejszenia emisji włókien azbestu.

Prace związane z usuwaniem azbestu lub wyrobów zawierających azbest muszą być prowadzone w taki sposób, aby wyeliminować uwalnianie azbestu lub co najmniej zminimalizować pylenie do dopuszczalnych wartości stężeń w powietrzu regulowanych przepisami szczególnymi. Zapewnienie powyższego wymaga:

- 1) nawilżania wodą wyrobów zawierających azbest przed ich usuwaniem lub demontażem i utrzymywania w stanie wilgotnym przez cały czas pracy,
- 2) demontażu całych wyrobów (płyt, rur, kształtek) bez jakiegokolwiek uszkodzenia (łamanie, kruszenie, cięcie, szlifowanie itp.), tam gdzie jest to technicznie możliwe,
- 3) odspajania materiałów trwale związanych z podłożem przy stosowaniu wyłącznie narzędzi ręcznych lub wolnoobrotowych, wyposażonych w miejscowe instalacje odciągające powietrze.

Demontaż wyrobów zawierających azbest nierozzerwalnie związany jest z procesem powstawania odpadów. Obecnie jedyną metodą unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest jest ich składowanie na odpowiednich składowiskach odpadów niebezpiecznych. Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów zawierających azbest należy do właściciela nieruchomości (Art. 11 Ustawy o odpadach z dn. 27 czerwca 1997 roku - Dz. U. z dnia 13 sierpnia 1997 roku). Jednak poważną przeszkodą jest brak środków finansowych, co uniemożliwia większości właścicielom nieruchomości podejmowanie działań związanych z usuwaniem azbestu, który występuje między innymi w płytach eternitowych pokrywających dachy budynków. Jednym ze sposobów przyspieszenia przez mieszkańców procesu usuwania wyrobów zawierających azbest i jednocześnie zabezpieczenia środowiska przed zagrożeniem spowodowanym nieodpowiednim postępowaniem z odpadami zawierającymi azbest jest pomoc w sfinansowaniu ze źródeł zewnętrznych np. kosztów usuwania, transportu i unieszkodliwiania powstałych przy tym odpadów.

5. Stan wyrobów zawierających azbest w 2007 roku.

W marcu 2007r. Wójt Gminy wystosował poprzez sołtysów wsi do mieszkańców Gminy Somianka ankietę do wypełnienia i zwrot do sołtysów lub Urzędu Gminy w terminie do 25 marca 2007r. dotyczącą podania informacji o wyrobach zawierających azbest (wzór informacji stanowi załącznik Nr 1). W związku z faktem małej ilości zinwentaryzowanego azbestu przez sołtysów wsi. W miesiącu lipiec-wrzesień inwentaryzacji azbestu dokonali stażyści i bezrobotni odbywający staże i prace interwencyjne na terenie gminy Somianka. W wyniku przeprowadzonej inwentaryzacji stwierdzono następujące ilości wyrobów zawierających azbest (budynki pokryte eternitem falistym i płaskim) na terenie Gminy Somianka:

ZBIORCZE ZESTAWIENIE Gm. Somianka

Lp.	Nazwa Miejscowości	Eternit		Razem m ²	Uwagi
		falisty m ²	płaski m ²		
1.	Barcice	21.755,0	1.096,0	22.851,0	
2.	Celinowo	11.934,0	648,0	12.582,0	
3.	Huta Podgórna	1.061,0	198,0	1.259,0	
4.	Jackowo Dolne	8.257,0	840,0	9.097,0	
5.	Jackowo Górne	11.660,0	3.765,0	15.425,0	
6.	Janki	6.144,0	296,0	6.440,0	
7.	Jasieniec	11.332,0	780,0	12.112,0	
8.	Kręgi	29.231,0	915,0	30.146,0	
9.	Michalin	11.717,0	-	11.717,0	
10.	Nowe Kozłowo	12.378,0	240,0	12.618,0	
11.	Nowe Płudy	12.158,0	2.040,0	14.198,0	
12.	Nowe Wypychy	19.435,0	105,0	19.540,0	
13.	Ostrowy	10.856,0	4.113,0	14.969,0	
14.	Popowo Kościelne	11.092,0	776,0	11.868,0	
15.	Popowo-Parcele	3.642,0	556,0	4.198,0	
16.	Skorki	19.668,0	1.803,0	21.471,0	
17.	Somianka	23.010,0	2.131,0	25.141,0	
18.	Somianka - Parcele	9.709,0	493,0	10.202,0	
19.	Somianka Zaszosie	18.691,0	1.689,0	20.380,0	
20.	Stare Kozłowo	28.810,0	2.471,0	31.281,0	
21.	Stare Płudy	19.720,3	2.122,0	21.842,3	
22.	Stare Wypychy	7.696,0	325,0	8.021,0	
23.	Stary Mystkówiec	21.208,0	2.401,0	23.609,0	
24.	Suwin	17.532,0	854,0	18.386,0	
25.	Wielątki Rosochate	9.629,0	202,0	9.831,0	
26.	Wielęcín	10.900,0	1.402,0	12.302,0	
27.	Wola Mystkowska	25.167,5	444,0	25.611,5	
28.	Wólka Somiankowska	24.924,0	3.126,0	28.050,0	
29.	Ulasek	26.419,0	3.616,0	30.035,0	
30.	Zdziebórz	16.440,0	11.740,0	28.180,0	
	RAZEM	462.175,8	51.187,0	513.362,8	

Całkowita ilość zinwentaryzowanego azbestu i wyrobów zawierających azbest na terenie Gminy Somianka wynosi – 513.362,8 m²

Wyroby azbestowe w Gminie Somianka to: eternit falisty i płaski pokrywający dachy budynków mieszkalnych jednorodzinnych, inwentarskich, składowych, gospodarczych i garaży,

Narzędziem wspomagającym proces inwentaryzacji była informacja - ankieta

sporządzana u właścicieli nieruchomości na terenie gminy.

W miesiącu marcu w formie ulotki informacyjnej właściciele nieruchomości byli informowani na temat szkodliwości wyrobów zawierających azbest.

Do dnia złożenia informacji nie stwierdzono występowania „dzikich wysypisk” zawierających azbest (informacja ustna sołtysów).

W związku z zaprzestaniem stosowania wyrobów zawierających azbest nie przewiduje się wzrostu ilości pokryć dachowych zawierających azbest.

Do chwili obecnej nie prowadzono inwentaryzacji ilości usuniętych wyrobów zawierających azbest.

Inwentaryzacja azbestu umożliwi kontrolę usuwania wyrobów zawierających azbest oraz pomoże w ustalaniu ilości usuwanego azbestu w poszczególnych latach.

Począwszy od 2007r. rozpoczęto działania zmierzające do usuwania wyrobów zawierających azbest z budynków stanowiących własność Gminy lub będące w zarządzie Gminy Somianka.

Poniżej przedstawiono wykaz firm zajmujących się usuwaniem wyrobów zawierających azbest z terenu powiatu wyszkowskiego:

1. Grupa Obsługi Przemysłu Beta 07-410 Ostrołęka ul. Targowa 41,
2. E-PIK Usługi Ekologiczne Spółka z o.o. 60-179 Poznań ul. Grunwaldzka 269/1.
3. Buhck Recycling Sp. z o.o. ul. Romana Maya 1, 61-371 Poznań.
4. F.H.U. PROJEKT-BUD ul. Podwałe 17, 00-252 Warszawa.
5. Przedsiębiorstwo Projektowo-Wdrożeniowe „AWAT” Sp. z o.o. ul. Kaliskiego 9, 01-476 Warszawa.
6. Zakład Remontowo Budowlany Stanisław Karolczak, 94-044 Łódź, ul. Przełajowa 10/56.
7. Przedsiębiorstwo Robot Termoizolacyjnych i Antykorozyjnych TERMOEXPORT w Warszawie, ul. Żurawia 24/7, 00-515 Warszawa.
8. AWANS – SERWIS Sp. z o.o. w Warszawie, ul. Egejska 1/34, 02- 764 Warszawa, adres do korespondencji: ul. Żagańska 1, 04-713 Warszawa.
9. ALGADER Hofman Sp. z o.o. w Warszawie, ul. Wólczyńska 133 budynek 11B, 01-919 Warszawa.
10. P.U.H. „WALDY” Waldemar Malec ul. Kościuszki 42d/46 07-300 Ostrów Mazowiecka.
11. „DACH- LUX” Grzegorz Sienkiewicz ul. Sienkiewicza 27, 07-200 Wyszków. tel.(029) 742-45-80.

6. Założenia programu

Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Somianka będzie procesem długofalowym ograniczonym możliwościami czasowymi i finansowymi zarówno samorządu gminnego jak i mieszkańców gminy. Wykonanie „Programu” powierza się Wójtowi Gminy.

Realizacja programu będzie zgodna z przyjętym celem

i przebiegać będzie w następujących obszarach:

6.1. Inwentaryzacja i utworzenie bazy danych o lokalizacji istniejących wyrobów zawierających azbest

Podstawą dla opracowania programu była przeprowadzona inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest i utworzenie bazy danych o ich lokalizacji. Inwentaryzacja przeprowadzona była przez właścicieli nieruchomości, sołtysów oraz przez pracownika Urzędu Gminy odpowiedzialnego za sprawy komunalne. Dokonano spisu właścicieli gospodarstw domowych gdzie stwierdzono występowanie azbestu oraz w jednostkach podległych samorządowi. Uzyskane podczas inwentaryzacji informacje posłużyły do utworzeniu bazy danych o nieruchomościach na których występują wyroby zawierające azbest.

6.2. Opracowanie mapy zagrożeń działania azbestu

Po zakończeniu inwentaryzacji zostanie opracowana mapa zagrożeń działania azbestu na terenie Gminy Somianka z zaznaczeniem lokalizacji występowania wyrobów zawierających azbest.

6.3. Mobilizowanie właścicieli budynków do usunięcia wyrobów zawierających azbest poprzez system pomocy edukacyjnej i finansowej

Działanie realizowane będzie poprzez:

- system edukacji w zakresie szkodliwości i utylizacji wyrobów azbestowych,
- informowanie o potencjalnych źródłach uzyskania dotacji, preferencyjnych kredytów i pożyczek na wymianę pokryć dachowych,
- dofinansowanie kosztów usunięcia azbestu w tym: załadunku na terenie nieruchomości, transportu i składowania na składowisku odpadów niebezpiecznych,

- udzielanie wszelkich informacji mieszkańcom na temat realizacji Programu

6.4. Edukacja mieszkańców w zakresie szkodliwości azbestu, obowiązków dotyczących postępowania z wyrobami zawierającymi azbest oraz sposobów bezpiecznego ich usuwania oraz unieszkodliwiania

W przypadku usuwania wyrobów zawierających azbest świadomość społeczeństwa o bezpiecznym użytkowaniu wyrobów i odpadów zawierających azbest jest warunkiem koniecznym, aby nie powodować zagrożenia dla zdrowia ludzi i środowiska. W związku z tym powinien być opracowany program edukacji społeczeństwa.

Program powinien obejmować zadania związane z:

- działalnością informacyjną bezpośrednio w Urzędzie Gminy,
- działalnością informacyjno-edukacyjną przez Internet,
- działalnością informacyjno-edukacyjną w formie wydawniczej: ulotki, broszury, plakaty.
- działalnością szkoleniową i konkursową.

6.5. Odbiór odpadów azbestowych z nieruchomości osób fizycznych i jednostek budżetowych gminy.

6.9. Wymiana rur wodociągowych zawierających azbest.

W związku z posiadaniem na terenie gminy we wsi Michalin sieci wodociągowej wykonanej z rur azbestowo-cementowych niezbędne jest zastąpienie tych rur, rurami PVC. W związku z tym w okresie do 2012 roku zostanie wymieniona sieć wodociągowa.

6.10. W razie powstania „dzikich wysypisk” zawierających odpady azbestowe, likwidacja ich w jak najkrótszym czasie.

Na bieżąco przeprowadzany będzie monitoring występowania „dzikich wysypisk” zawierających odpady azbestowe a w przypadku stwierdzenia ich występowania na terenie gminy będą one sukcesywnie likwidowane zgodnie z obowiązującymi przepisami.

6.11. Bieżący monitoring realizacji Programu wraz z okresową oceną i aktualizacją Programu.

Gminny Program usuwania wyrobów zawierających azbest powinien być uważany za „żywe” dokumenty, związane z jego aktualizacją. Wynika to z obowiązku właścicieli, zarządców i użytkowników przedkładania corocznych informacji o wyrobach zawierających azbest i miejscu ich wykorzystywania, oraz których wykorzystywanie zostało zakończone. Również konieczność aktualizacji planu powinna wynikać ze sporządzania przez właściciela zarządcę lub użytkownika obowiązkowej „Oceny stanu i możliwości bezpiecznego użytkowania wyrobów zawierających azbest” tj. sporządzania oceny po 5 latach lub po 3 latach, w zależności od stanu technicznego wyrobów.

Z punktu widzenia zrównoważonego rozwoju gminy, istotny jest dobór odpowiednich wskaźników monitorowania, wskaźników wdrożenia, wskaźników efektywności czy też mierników oceny realizacji gminnego programu usuwania wyrobów zawierających azbest.

W ramach działań monitoringowych określone zostaną zmiany ilości wyrobów zawierających azbest w gminie w kolejnych latach realizacji Programu tj.:

- ilość zutilizowanych w danym roku odpadów zawierających azbest ,
- ilość wyrobów azbestowych pozostałych do likwidacji.

6.12. Środki finansowe niezbędne do realizacji programu usuwania wyrobów zawierających azbest.

Usuwanie azbestu i wyrobów zawierających azbest jest przedsięwzięciem kosztownym i długofalowym.

Według danych uzyskanych od firm zajmujących się zdejmowaniem, transportem i utylizacją azbestu koszt zdjęcia 1 m² eternitu falistego kształtuje się w kwocie 16-18 zł zaś transport i utylizacja wyrobów zawierających azbest to wydatek około 900-1000 zł za 1 Mg.

Całkowita ilość zinwentaryzowanych wyrobów zawierających azbest to 513 362,8 m² co przy przyjęciu średniej grubości wyrobu jaki jest eternit falisty to 0,006m co daje 3 080,1768 m³ przyjmując średnią gęstość azbesty - 2,9 Mg/ m³ otrzymamy całkowitą masę odpadów zawierających azbest na terenie gminy Somianka w ilości 8 932,513 Mg.

Całkowity koszt usunięcia azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu gminy Somianka szacowany na podstawie przeprowadzonej inwentaryzacji wynosi kwotę 17 213 054, 95 zł słownie złotych : siedemnaście milionów dwieście trzysta pięćdziesiąt pięć złotych i 95/100 groszy, (513 362,8 m² x 17 zł/ m² zdjęcia eternitu = 8 727 167,60 zł + 8 932,513 Mg x 950,0 zł za 1 Mg transportu i utylizacji wyrobów zawierających azbest = 8 485 887,35 zł) .

Realizując Program usuwania azbestu w latach 2008-2030, roczny koszt kształtuje się na poziomie kwoty około 748 393,70 zł .

7. Załączniki.

Załącznik Nr1

7.1.Wzór informacji o wyrobach zawierających azbest.

Załącznik Nr 2

Wykaz podstawowych aktów prawnych regulujących postępowanie z wyrobami i odpadami zawierającymi azbest.

I . Ustawy:

1. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (tj. Dz. U. z 2003 r. Nr 207,poz. 2016 z późn. zm.), w przypadku występowania azbestu (Art. 30 ust. 3) właściwy organ może nałożyć, w drodze decyzji, obowiązek uzyskania pozwolenia na wykonanie określonego obiektu lub robót budowlanych objętych obowiązkiem zgłoszenia, o którym mowa w ust. 1 w/w artykułu, jeśli ich realizacja m.in. może spowodować zagrożenie bezpieczeństwa ludzi, pogorszenie stanu środowiska bądź pogorszenie warunków zdrowotno-sanitarnych.

2.Ustawa z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (tj. Dz. U. z 2004 r. Nr 3, poz. 20, z późn. zm.) Zakazuje wprowadzania na polski obszar celny azbestu, wyrobów zawierających azbest, produkcji wyrobów zawierających azbest oraz obrotu azbestem i wyrobami zawierającymi ten surowiec. Zgodnie z ustawą produkcja płyt azbestowo-cementowych została zakończona we wszystkich zakładach do 28 września 1998 r.a z dniem 28 marca 1999 r. nastąpił zakaz obrotu tymi płytami. Do wyjątków należy azbest i wyroby zawierające azbest dopuszczone do produkcji lub do wprowadzenia na polski obszar celny spośród wyrobów określonych w załączniku nr 1 do ustawy. Wykaz tych wyrobów określa corocznie Minister właściwy do spraw gospodarki w drodze rozporządzenia. Ustawa reguluje również zagadnienia związane z opieką zdrowotną pracowników, którzy mieli kontakt z azbestem.

3. Ustawa z dnia 11 stycznia 2001 r. o substancjach i preparatach chemicznych (Dz. U. Nr 11, poz. 84, z późn. zm.).

Ustawa reguluje problematykę dotyczącą substancji i preparatów chemicznych, w tym niebezpiecznych oraz określa warunki, zakazy lub ograniczenia produkcji, wprowadzania do obrotu lub stosowania substancji i preparatów chemicznych, w celu ochrony przed szkodliwym wpływem tych substancji i preparatów na zdrowie człowieka lub na środowisko.

4. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (Dz. U. Nr 62, poz. 628, z późn. zm.).

Zgodnie z Art. 1 ust. 1 ustawa określa zasady postępowania z odpadami, w sposób zapewniający ochronę życia i zdrowia ludzi oraz ochronę środowiska zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, a w szczególności zasady zapobiegania powstawaniu odpadów i ich negatywnego oddziaływania na środowisko, a także odzysku lub unieszkodliwiania odpadów. Ustawa określa obowiązki wytwórców i posiadaczy odpadów, w tym m.in. odpadów niebezpiecznych. Ustawa reguluje postępowanie w zakresie zbierania, transportu, odzysku i unieszkodliwiania, w tym składowania odpadów, a także wymagania techniczne i organizacyjne dotyczące składowisk odpadów. Ustawa wprowadza obowiązek opracowania planów gospodarki odpadami na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym. Ustawa określa m.in. zakres planów gospodarki odpadami, sposób ich opiniowania i sposób monitorowania, zasadę spójności planu z planem wyższego szczebla oraz określa rodzaj odpadów, które powinny być ujęte na każdym szczeblu ich opracowania.

5. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. w sprawie zmiany ustawy o odpadach oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 175, poz. 1458).

6. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. Nr 62, poz. 627, z późn. zm.)

Zgodnie z Art. 1 ustawa określa zasady ochrony środowiska oraz warunki korzystania z jego zasobów, z uwzględnieniem wymagań zrównoważonego rozwoju. Ustawa reguluje m.in. opracowanie programów ochrony środowiska, prowadzenie państwowego monitoringu środowiska, postępowanie w sprawie ocen oddziaływania na środowisko, ochronę powietrza przed zanieczyszczeniem i sposób postępowania z substancjami stwarzającymi szczególne zagrożenie dla środowiska, ochronę powierzchni ziemi, przeciwdziałania zanieczyszczeniom w tym: konieczność oznaczenia instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest oraz miejsc, w których on się znajduje, konieczność dokumentowania informacji dotyczącej m.in. występowania azbestu.

7. Ustawa z dnia 27 lipca 2001 r. o wprowadzeniu ustawy - Prawo ochrony środowiska, ustawy o odpadach oraz zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 100, poz. 1085, z późn. zm.). Ustawa reguluje sposób postępowania oraz obowiązki podmiotów określanych ustawą. Art. 54 ustawy odnosi się do odpowiednich zapisów ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest.

Ustawa udziela delegacji ministrowi właściwemu do spraw gospodarki, do określenia w drodze rozporządzenia w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw wewnętrznych, ministrem właściwym do spraw transportu oraz ministrem właściwym do spraw środowiska - sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest.

8. Ustawa z dnia 28 października 2002 r. o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 199, poz. 1671 z późn. zm).

Ustawa reguluje zasady przewozu drogowego towarów niebezpiecznych, wymagania w stosunku do kierowców i innych osób wykonujących czynności związane z tym przewozem oraz organy właściwe do sprawowania nadzoru i kontroli w tych sprawach. Przewóz materiałów niebezpiecznych w kraju określają przepisy zawarte w załącznikach A i B do Umowy europejskiej dotyczącej międzynarodowego przewozu drogowego towarów niebezpiecznych (ADR). Przepisy umowy ADR oraz ustawy określają warunki załadunku i wyładunku oraz przewozu odpadów niebezpiecznych. Wymagane są świadectwa dopuszczenia pojazdu do przewozu materiałów niebezpiecznych wydane przez upoważnioną stację kontroli pojazdów oraz szkolenie kierowcy pojazdów w zakresie przewozu towarów niebezpiecznych.

9. Ustawa z dnia 22 grudnia 2004 r. o zmianie ustawy o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2005 r. Nr 10, poz. 72).

II. Rozporządzenia:

1. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 27 września 2001 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. Nr 112, poz. 1206): zamieszcza rodzaje odpadów zawierających azbest na liście odpadów niebezpiecznych w wymienionych niżej grupach i podgrupach z przypisanym kodem klasyfikacyjnym:

- 06 07 01* - Odpady azbestowe z elektrolizy,
- 06 13 04* - Odpady z przetwarzania azbestu,
- 10 11 81* - Odpady zawierające azbest (z hutnictwa szkła),
- 10 13 09* - Odpady zawierające azbest z produkcji elementów cementowo - azbestowych,
- 15 01 11* - Opakowania z metali zawierające niebezpieczne, porowate elementy wzmocnienia konstrukcyjnego (np. azbest) włącznie z pustymi pojemnikami ciśnieniowymi,
- 16 01 11* - Okładziny hamulcowe zawierające azbest,
- 16 02 12* - Zużyte urządzenia zawierające azbest,
- 17 06 01* - Materiały izolacyjne zawierające azbest.
- 17 06 05* - Materiały konstrukcyjne zawierające azbest

2. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 grudnia 2001 r. w sprawie wzorów dokumentów stosowanych na potrzeby ewidencji odpadów (Dz. U. Nr 152, poz. 1736).

3. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 11 grudnia 2001 r. w sprawie zakresu informacji oraz wzorów formularzy służących do

sporządzania i przekazywania zbiorczych zestawień danych (Dz. U. Nr 152, poz. 1737)

4. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2002 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie opłat za korzystanie ze środowiska (Dz. U. Nr 161, poz. 1335).

5. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2002 r. w sprawie sposobu przedkładania wojewodzie informacji o rodzaju, ilości i miejscach występowania substancji stwarzających szczególne zagrożenie dla środowiska (Dz. U. Nr 175, poz. 1439).

6. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 30 października 2002 r. w sprawie rodzajów odpadów, które mogą być składowane w sposób nie selektywny (Dz. U. Nr 191, poz. 1595).

7. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 29 listopada 2002 r. w sprawie najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy (Dz. U. Nr 217, poz. 1833).

8. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 5 grudnia 2002 r. w sprawie wartości odniesienia dla niektórych substancji w powietrzu (Dz. U z 2003 r. Nr 1, poz. 12).

9. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu, czasu i sposobu oraz warunków prowadzenia monitoringu składowisk odpadów (Dz. U. Nr 220, poz. 1858).

10. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 19 grudnia 2002 r. w sprawie zakresu i sposobu stosowania przepisów o przewozie drogowym towarów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 236, poz. 2011 z późn. zm.).

11. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 grudnia 2002r. w sprawie świadectwa dopuszczenia pojazdu do przewozu niektórych towarów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 237, poz. 2011 z późn. zm.).

12. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 marca 2003r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów (Dz. U. Nr 61, poz. 549).

13. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003r. w sprawie informacji dotyczących bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (Dz. U. Nr 120, poz. 1126).

14. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. Nr 192, poz. 1876).

15. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71 poz. 649).

16. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (Dz. U. Nr 257, poz. 2573).
17. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 7 września 2005 r. sprawie kryteriów oraz procedur dopuszczania odpadów do składowania na składowisku odpadów danego typu (Dz. U. Nr 186, poz. 1553).
18. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 r. sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz. U. Nr 216, poz. 1824).
19. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie świadectwa dopuszczenia pojazdu do przewozu niektórych towarów niebezpiecznych (Dz. U. Nr 237, poz. 2011 z późn. zm.).
20. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 24 marca 2003 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących lokalizacji, budowy, eksploatacji i zamknięcia, jakim powinny odpowiadać poszczególne typy składowisk odpadów (Dz. U. Nr 61, poz. 549).
21. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003 r. w sprawie informacji dotyczących bezpieczeństwa i ochrony zdrowia oraz planu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia (Dz. U. Nr 120, poz. 1126).
22. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 23 października 2003 r. w sprawie wymagań w zakresie wykorzystywania i przemieszczania azbestu oraz wykorzystywania i oczyszczania instalacji lub urządzeń, w których był lub jest wykorzystywany azbest (Dz. U. Nr 192, poz. 1876).
23. Rozporządzenie Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 kwietnia 2004 r. w sprawie sposobów i warunków bezpiecznego użytkowania i usuwania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. Nr 71 poz. 649).
24. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 7 września 2005 r. sprawie kryteriów oraz procedur dopuszczania odpadów do składowania na składowisku odpadów danego typu (Dz. U. Nr 186, poz. 1553).
25. Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 14 października 2005 r. sprawie zasad bezpieczeństwa i higieny pracy przy zabezpieczaniu i usuwaniu wyrobów zawierających azbest oraz programu szkolenia w zakresie bezpiecznego użytkowania takich wyrobów (Dz. U. Nr 216, poz. 1824).

III. ZARZĄDZENIA:

1. Zarządzenie Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 12 marca

1996 r. w sprawie dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia, wydzielonych przez materiały budowlane, urządzenia i elementy wyposażenia w pomieszczeniach przeznaczonych na pobyt ludzi (M.P. Nr 19, poz. 23).

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY
Tadeusz Jacek Tolak

Sporządził:
Insp. ds. gospodarki komunalnej
Tadeusz Kuchta

